

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus I. Quodnam sit obiectum Divinæ voluntatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

fectus, jam per aliud decretum absolutum nunquam poni conditionem est impeditus, e. g. inutile est decretum Tyrii dandi gratiam penitentiae sub conditione praedicationis Christi: si quidem decreto absoluto DEUS statuit, ut Christus ipsis nunquam praedicaret. Sed ita se habent decreta de futuris conditionatis, ergo.

Confirmatur. Ridiculum foret, si quis tibi promitteret 100. nummos sub conditione, si lingua oculum tetigeris, quia nempe conditio adjecta est impossibilis: ergo etiam ridiculum erit decretum Tyrii dandi gratiam penitentiae sub conditione praedicationis: siquidem praedicationis virtute decreti, ne Christus ibi praedicaret, facta est impossibilis.

Resp. negando antec. & minorem probationis; nam decretum absolutum, ut Christus nunquam apud Tyrios praedicaret, & ut Tyrii non converterentur, habet pro objecto absolutam non futuritionem praedicationis & conversionis, quae nequaquam pugnat cum conditionata futuritione ejusdem conversionis, quae est objectum decreti conditionati. Aliunde etiam pertinet ad perfectionem actus puri, & infiniti, ut ipsius voluntas non sit suspensa & potentialis, sed resoluta & in actu constituta circa quodlibet objectum volatile. Item ad rationem universalis provisoris & gubernatoris pertinet, non tantum res omnes possibiles sub quacunque possibili combinatione

conditionum cognoscere; sed etiam, quid in quolibet combinatione fieri velit, decernere, ad hoc autem utile & necessarium est decretum conditionatum.

Ad Confirm. Resp. Non esse paritatem, quia illa conditio, si lingua oculum tetigeris, est intrinsece & simpliciter impossibilis; illa vero conditio, si Christus apud Tyrios signa fecerit, est intrinsece possibilis, & fit tantum impossibilis extrinsece, ea suppositione alterius decreti divini.

Instabis. Hinc sequeretur, quod DEUS haberet infinitas infinita decreta circa combinationes penè ridiculas rerum possibilium, ut v. g. si conderet alium mundum, tot essent muscae producendae, ex hoc vel illo cadavere progignendae, &c.

Resp. negando sequelam: nam sicut DEUS ab aeterno ex infinitis infinitis creaturis possibilibus res absolute futuras unico simplicissimo voluntatis actu ad statum absolutae existentiae extraxit; alias vero omnes creaturas non tantum in statu purae possibilitatis reliquit, sed etiam ad non futuritionem determinavit: ita similiter ex infinitis possibilibus combinationibus conditionum, unam simplicissimam voluntate aliquas determinavit, quas videbat suae generali providentiae consentaneas, ceteris in statu purae possibilitatis & non futuritionis conditionatae relictis.

DISPUTATIO XV.

DE

Obiecto, & divisione voluntatis Divinae.

Ad q. 19. D. Th.

Postquam Doctor Angelicus expedit controversias ad intellectum Divinum pertinentes, recto ordine ad voluntatem progreditur, eiusque naturam, divisionem, perfectiones & proprietates examinat. Cum quo proinde primò Divinae voluntatis obiectum, deinde divisionem dabimus. Postremò libertatem & efficaciam Divinae voluntatis, perfectiones praecipuas, & maxime disputabiles discutimus.

ARTICULUS I.

Quodnam sit obiectum Divinae voluntatis?

SUMMARIUM.

1. Ratio voluntatis in DEO.
2. Quam confirmat PP. Auctoritas.
3. Supposita de voluntate DEI.
4. Obiectum formale.
5. Obiectum materiale.
6. Quomodo DEVS operetur propter creaturas?
7. DEVS creaturas racionales amat amore amicitiae.
8. Quomodo Creatura ametur ut media?
9. Non solus actus charitatis reperitur in DEO

§. 1.

Certiora praeferuntur.

1. Acti in DEO voluntatem, liquet ex ipsa oratione Dominica Matt. 6. & testantur fere omnes S. Script. paginae, utpote Divinae voluntatis

interpretes. Probat S. D. a. 1. partim ex eo, quod voluntas sit perfectio simpliciter simplex, partim quod omnis substantia intellectiva consecutive est etiam volitiva; sed DEUM esse intellectivum constat ex priori disputatione: ergo consequitur, quod etiam DEUS sit summè volitivus. Major, cujus soliditatem cavillantur nonnulli RR. sic probatur: omnem formam consequitur proportionatus appetitus, & inclinatio in bonum conveniens tali formae: ut enim constat inductione totius naturae, quodlibet profertur bonum suum, & refugit malum: ergo ad formam intellectualem sequitur appetitus rationalis, sicut ad formam naturalem sequitur appetitus naturalis: sed iste est voluntas, quae sola

tenet

tendit in bonum rationis, conveniens & proportionatum naturæ rationali: ergo.

2. Quæ ipsa etiam est doctrina & mens SS. PP. nam Athanasius tr. d. defin. ait: *quidquid intelligit, constat quod etiam voluntate ducatur.* Athanasius Synaita l. vii. Domini. c. 2. *Perspicuum est, omne illud, quod intellectu prædicitum est, & volendi potestate prædicitum esse; nam voluntas omni rationali creaturæ inesse essentialiter.* D. Fulgentius. l. 1. ad Monimum c. 18. *neque enim animæ rationali inesse posset ullatenus ratio, nisi & posset Creatoris inesse dilectio.*
3. Cæterum de hac ipsa DEI voluntate suppono primò ex dictis in 3. disputatione, quòd sit virtualiter distincta ab intellectu, & ratione nostrâ consequens ad essentiam DEI. Secundò DEUM esse ipsum suum velle, ita ut voluntas DEI sit ipsemet actus secundus volendi, & non potentia vel actus primus ab actu secundo virtualiter distinctus. Tertio. Hanc ipsam DEI voluntatem esse immutabilem & æternam, quia est identificata cum ipsius essentia, & perfectio simpliciter simplex non obstante ipsius libertate, de qua in sequentibus. Restat, ut in præsentem quæramus objecta, & ex objectis divisionem voluntatis, postea perfectiones ipsius, nempe libertatem & efficaciam discutiamus.

§. II.

Objectum Divinae voluntatis.

4. **CONCLUSIO.** *Objectum formale Divinae voluntatis tam motivum quam terminativum est increata DEI bonitas; creaturæ verò sunt objectum secundarium, & materiale ipsius.* S. D. a. 2. ad. 2. dicens. *Cum DEVS alia à se non velit, nisi propter finem, qui est sua bonitas, non sequitur, quod aliquid aliud moveat voluntatem ipsius, nisi bonitas sua.* Ex quibus

Ratio primæ partis est. Illud est objectum formale tam per se motivum, quàm terminativum alicujus potentia, quod per se ab illa attingitur, & cætera ratione ipsius: sed sola Divina bonitas per se primò attingitur à voluntate Divina, bona verò creata tantum ratione ipsius; partim, quia, ut dicitur prov. 26. *omnia propter semetipsum operatus est Dominus;* partim, quia aliàs voluntas DEI speciem & mensuram accipere à bonitate creata, quod implicat; cum sola increata ipsius bonitas habeat adæquatam commensurationem & proportionem actualitatis cum voluntate DEI.

5. Ratio secundæ partis est: Illa sunt objecta materialia & secundaria Divinae voluntatis, quæ quidem DEUS vult & amat non tantum propter ipsorummet bonitatem, sed propter propriam bonitatem; atqui alia à se vult DEUS & amat propter suam, non propter ipsorummet bonitatem, siquidem voluntas & amor DEI non attrahitur à creata bonitate tanquam fine, & idcirco non dicitur affectivus sed effectivus, utpote propter semetipsum effundens & communicans rebus bonitatem: *non enim,* inquit S. Bern. l. de amore DEI c. 4. *afficeris ad nos, vel à nobis, cum nos amas, sed es, quod es, quia semper id ipsum es, nos autem à te, ad te, & in te afficimur, cum te amamus.* Et D. Bonav. in 3. disp. 32. q. 1. amor

Divinus non est amor inclinans ad alterum, sed potius alia inclinans & trahens ad se ipsum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Dices primò. Illud est motivum & finis voluntatis, propter quod voluntas operatur; sed voluntas DEI operatur propter creaturas: ergo creaturæ sunt motivum & finis Divinae voluntatis. minor probatur: quia DEUS res corporeales condit propter hominis utilitatem, easque ordinat ad hominem tanquam media ad finem.

Resp. Illud est motivum voluntatis, propter quod ipsa operatur tanquam propter causam & rationem volendi ex parte voluntatis, concedo, tanquam propter rationem volendi tantum ex parte voliti, nego: sed DEI voluntas sic operatur; cum res corporeas condit propter hominem, ut ly propter significet motivum finale ex parte voluntatis, nego; (omnia quippe, & res corporeas & ipsum hominem vult DEUS propter suam bonitatem tanquam rationem volendi) rationem volendi tantum ex parte voliti, ut nimirum unum ordinatum sit in utilitatem alterius, concedo min. & nego consequentiam. quod paucis expressit S. D. hic a. 5. dicens, *vult DEVS hoc esse propter hoc, sed non propter hoc vult hoc, h. e. inter objecta materialia vult DEUS unum se habere instar finis, & aliud instar medii, non tamen, ut se habeant per modum finis respectu sui actus & voluntatis.*

Dices secundò. Si DEUS omnia vult propter se ipsum, tunc creaturas rationales non amat amore amicitia, seu benevolentia: consequens est contra doctrinam S. D. in 2. 2. q. 23. a. 1. ergo. Sequela probatur: quia per hoc amor amicitia distinguitur ab amore concupiscentia; quod ille sistit in amato, iste verò est reflexivus in bonum proprium.

Respondeo negando sequelam, & probationem distinguo: amor amicitia sistit in amato, nisi bonum ipsius amati sit referri in ulteriorem bonitatem concedo. Si sit, nego: atqui est ipsummet creaturæ rationalis bonum referri in bonitatem Divinam.

Dices tertio. Si DEUS creaturas amaret propter se ipsum, amaret ut media; atqui hoc dicitur negat, quia bonitas mediorum est bonitas utilitatis & conducentia ad finem; sed nulla creatura potest DEO asserre aliquam utilitatem: ipse enim *bonorum nostrorum non eget.* psal. 115. ergo.

Respond. DEUS creaturas amat ut media, sed latiori sensu, quatenus nimirum amantur ratione bonitatis Divinae à se participatae, idèoque referribilis in DEUM ut fontem illius, concedo: in strictiori sensu, quasi amarentur ratione utilitatis & conducentia ad finem, nego.

Dices quartò. Hinc sequeretur, in DEO melius virtutis quàm charitatis actum reperiri: quia actus habens pro motivo formali incretam DEI bonitatem, est actus charitatis: sed voluntas DEI in suo actu haberet unicum motivum suæ increatae bonitatis: ergo tantum foret actus charitatis.

Respond.

Resp. negando sequelam, & probationem distinguo. si non formaliter eminenter contineat motivum & actum alterius virtutis, concedo, si

contineat, nego, & pariter dist, min, nego consequentiam.

ARTICULUS II.

Quomodo DEVS amet creaturas possibles?

SUMMARI A.

1. Liberè amat DEVS creaturas actuales.
2. Amor inefficax creaturarum possibilium probatur auctoritate.
3. Multiplex ratio hujus sententia.
4. Est amor inefficax & simplicis complacentia.
5. S. Dionisii auctoritas in oppositum accipienda est de amoris efficacia.
6. Quandoque potentia necessariò feratur ad obiecta materialia?
7. Spiritus S. etiam ex amore creaturarum possibilium procedit.
8. Quomodo voluntas infinita necessitariò possit per obiectum finitum.
9. Quomodo obiectum intellectus sit simplicius, quam obiectum voluntatis?
10. DEVS semper vult optimum formaliter.
11. Quales actus & virtutes voluntatis sint admittenda in DEO?

S. I.

Datur in DEO amor erga creaturas possibles.

Suppono, DEUM liberè amare creaturas actuales, quia liberè illas producit. Est quippe amor DEI non affectivus, qui bonitatem supponit in rebus, à qua trahatur & afficiatur, sed effectivus, qui ipsam bonitatem & amabilitatem ponit in rebus. Vult igitur DEUS bonum creaturis, quia esse, & quidquid bonitatis ipsi superstruit, tribuit: eaque de causa creaturas amat, quid enim aliud est amare, quam alicui bonum velle? hoc ipso autem liberè amat, quia cuilibet creaturæ liberè tribuit suum esse. De creaturis possibilibus major est disceptatio: dum rigidiores Thomista possibilis ab omni boni commercio proferunt, ideòque ab obiecto Divinae voluntatis excludunt. Alii cum Marco de Serrà mitiori calculo inter obiecta simplicis complacentia, non tamen amoris efficacis admittunt.

Cui posteriori sententia subscribo. Stat pro hac sententia S. Dionysius c. 4. d. Divinis Nomin. dicens: *bonum se extendit ad existentia & non existentia*. Si ergo non existentia (possibiles nempe creaturæ) possunt habere rationem boni, nihil obstat, quo minus possint terminare Divinam voluntatem; cum hoc unicum sit contrariae partis fundamentum, quòd possibilis sint omni bonitate destituta. Accedit Auctoritas S. D. qui hinc q. 37. a. 2. absque ulla exceptione dicit; *Sicut Pater dixit se & omnem creaturam Verbo, quod genuit, ita diligit se & omnem creaturam Spiritu Sancto*. Sed Pater dicit se & omnem creaturam possibilem Verbo, quod genuit: imò per se tantum dicit creaturam possibilem, neque enim, nisi concomitanter ex

B. P. Mez. Theol. Schol. Tom. I.

actualium creaturarum amore verbum procedit: ergo diligit se & omnem creaturam possibilem Spiritu sancto: quia nec Spiritus S. nisi concomitanter tantum ex amore creaturarum actualium procedit. Præterea idem S. D. i. contra gent. c. 84. dicit: *DEVS non vult nisi ea, quæ sunt, vel possunt esse bona*: ergo inter obiecta Divinae voluntatis admittit bona possibilis, præsertim cum S. D. subdat, solum impossibilem secundum se non esse voluntatem in DEO.

Ratio quoque est primò. Divina voluntas extendit se ad omne bonum, in quod voluntas potest ferri; sed voluntas ferri potest in bonum possibile: ergo. minor constat nostræ experientia, qui sæpe appetimus possibilis, uti cum Christus Marci 14. oravit. *Pater omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc a me*. Ubi Christus scivit, translationem calicis tantum esse possibilem.

Confirm. Possumus velle possibilis tantum (ut patet in prædicto exemplo) absque peccato: sed tunc DEUS vult, ut velimus talia: ergo vult DEUS possibilis.

Ratio est secundò. DEUS necessariò vult suam bonitatem ut communicabilem creaturis: ergo necessariò vult creaturas possibles, sine quibus non est communicabilis.

Confirm. primò. Ex eo, quòd idea Divinae sint imitabiles per essentia, non possunt cognosci, nisi cognitis possibilibus: ergo etiam ex eo, quòd bonitas Divina per essentiam est communicabilis, non potest amari, nisi ametur terminus hujus communicabilitatis, h. e. creaturæ possibles ratione ideæ.

Confirm. secundò. Bonitas actualis rerum terminat efficacem voluntatem DEI: ergo bonitas possibilis terminat inefficacem voluntatem DEI. Consequentia probatur: Infinita voluntas extendit se ad omnem bonitatem, sicut infinita scientia ad omnem veritatem: ergo sicuti scientia speculativa DEI extenditur ad omne verum possibile: ita inefficax voluntas DEI ad omne bonum possibile.

Confirm. tertio. Qui vult finem, vult necessariò etiam ea, sine quibus finis esse non potest, ut habet S. D. hic. a. 3. atqui necessariò DEUS amat suas ideas, potentiam, bonitatem: ergo etiam necessariò amat creaturas, sine quibus illæ esse non possunt.

Dixi tamen: hunc amorem esse simplicis complacentia & inefficacem, ut occurreret scrupulo Adversariorum, qui cum in S. D. legunt, amorem DEI erga creaturas esse effectivum, ex eo inferunt: ergo creaturæ possibles, quæ non efficiuntur à DEO, non diliguntur ab ipso. Sed

U

nimi-